

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.,
a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiun

Numeri singuratici à 20 bani se vând la librăria G. Cârjan, Ploiești

Din trecut,
pentru viitor.

— Repririviri politice recente. —

VI.

(#). Curioasă și senzațională scri-soare a dlui Dimitrie A. Sturdza, publicată de noi, dovedește peste orice îndoială intențiile nenorocite pe cari le urmărea d-sa cu »expatriarea« condamnaților în procesul Memorandului.

Am stabilit, în articolul nostru precedent, esența sinistră a acelor intenții: abandonarea de către șefi a cauzei naționale și subordonarea acestora voinței dictatorului »național«, dl Sturdza!

Sântem în măsura de a cunoaște amănunte complete, exacte și foarte caracteristice despre uneltirile culpabile ale menționatului dictator.

Dar, pentru-că nu ne iartă cadrele lucrărei noastre, vom stabili aici numai pe cele mai esențiale.

Era așa de înflăcărat dl Sturdza pentru intențiile sale, încât nu odată, ci mai de multe-ori a încercat prin trimiși ai sei, să înduplece la supunere oarbă pe conducătorii condamnați în procesul Memorandului.

Ne credem datori a face paranteza, că trimișii dlui Sturdza, bărbați foarte onorabili și de bună credință, oameni cu adevărate sentimente românești, nu insistară a îndupleca pe conducători la fugă; ei se restrinseră a comunica pur și simplu dorința dlui Sturdza, fără a-i cunoaște planurile acestuia.

Argumentele înalte, serioase, grave, ale conducătorilor nostri reușiră a convinge pe trimișii de adevărul, că fuga proiectată de Sturdza ar fi cea mai mare pierdere pentru cauza națională și o rușine ne mai pomenită pentru neamul românesc.

Ear' când primiră insidioasă și rafinată scrisoare a dlui Sturdza, aceiași conducători declarară că: »preferă a putez în pușcăriile maghiare, decât a-și părăsi țeara și neamul și a se face de rușine pe sine și pe poporul întreg«.

Intr'adevăr, cine mai putea nutri iubire, cine mai putea ave încredere în conducătorii români, dacă acestia ar fi fost solidari la — fugă?!

Se întemplase, că tocmai pe acel timp venise dela București în Ardeal un distins corespondent al unui mare ziar din Londra, dl Fitz Gerald dela »Daily News«.

Acest înalt personaj, într'o convorbire cu unul dintre conducătorii nostri condamnați, aduse vorba despre faptul, că în cercurile intime ale dlui Sturdza se vorbește ca sigur despre fuga proiectată a conducătorilor.

Când conducătorul român, într'un ușor accent de mânie justă, răspunse cu decisiunea energică a conducătorilor și cu refuzul categoric dat dlui Sturdza, Englezul exclamă cu bucurie:

»Ați salvat neamul românesc de cea mai mare rușine! Sânt străin, dar' Vă spun un adevăr când zic: cauza D-Voastră 'si-ar fi pierdut toată valoarea în Europa cultă, dacă ați fi ascultat de acei mioți și rătăcioși, cari nu lucrează din iubire de neam, ci din interes de partid«.

Și când frunzașul nostru într'un elan de însuflețire l'a declarat, că nu numai dl Sturdza, dar' dacă toată țeara românească l-ar zice și l-ar invita să treacă granițele spre a se refugia de temnele ungurești, ar respinge cu indignare — Englezul cel cu sânge rece s'a încălzit de căldura entuziasmului și bătând în palme de bucurie a fost emoționat până la lacrimi...

Până la lacrimi — deși era străin de noi.

Dar' oare ce voia, ce putea voi dl Sturdza cu scopurile sale de a transporta în România pe conducătorii fugiți?...

Actualitatea ni-o spune: l-ar fi făcut pur și simplu arăndași pe la moșiile sale și liferași de lemne pe cei mai bătrâni, după-cum e astăzi dl Eugen Brote, ear' pe cei mai tineri l-ar fi pus — copiiști pe la Academie!

Ei bine, asemenea misiuni le crede dl Sturdza ca misiuni firești ale — conducătorilor naționali?! Uff, e grozavă e fapta fostului »mare naționalist«!

Avea însă dl Dimitrie Sturdza planurile sale bine încheiate în mintea sa îngustă.

Să-și câștige simpatii și merite la Viena și Budapesta... Eată ce voia d-sa!

Se cugeta șiretul »bărbat de stat«, că din grația lui Goluchowski și a lui Bánffy va ajunge doar' mai ușor la putere, după-ce le va fi arătat, că pe conducătorii români l'a prins în cușca sa, prin urmare mișcarea românească din Transilvania și Ungaria este în mâna lui și o poate întrebuița cum îi convine, fie spre a o agita, fie spre a o suprima, după-cum vor cere interesele sale de opozițional sau guvernamental...

Astfel de gânduri păcătoase pare aproape de necrezut să se fi încuibat chiar în »marele patriot« dl Sturdza, dar' atitudinea lui ca prim-ministru, dela 1895 încoace, au confirmat pe deplin, că paternitatea lor revine onorabilului domn Sturdza — »samsarul cinstit«, cum se recomanda pe vremea de opoziție!

Dar' să mai completăm cu nouă dovezi dosarul despre culpabilitatea dlui Sturdza în atitudinea sa față cu chestia națională.

Indignat, infuriat peste măsură de refuzul bărbătesc al conducătorilor nostri privitor la scrisoarea d-sale, dl D. Sturdza, ca »diplomat« ce este, s'a răsunat amarnic de brutal în faimosul discurs rostit în sala Orfeu din București, anul 1894, Septemvrie 25.

În acest discurs dl Sturdza, ple-dând pentru cauza noastră, dar' rămas tot omulețul veninos și nesocotit, a comis două crime neiertate din punct de vedere național românesc.

Antăun: a calumniat pe conducătorii români, denunțându-i ca pe niște oameni corupți, cari s'au dus în pușcăriile maghiare — ademeniți de Unguri și de conservatorii din România!

Al doilea: a denunțat Maghiarii, cu date, chitanțe și numere de mandate, rețele pe cari guvernele române le solveau școalelor dela Brașov!

Eată un specimen autentic al rafineriei perfide cu care dl Sturdza calumnia în discursul seu pe șefii nostri naționali:

»Conducătorii poporului român din Ungaria s'au supus însă verdictului din Cluj și au mers în temniță. La această decizie greu au apăsă asupra lor trei fapte — tustrele ale guvernului boieresc. Antăun este blamul deschis și fără erutare (! — Nota Aut.) dat de boierii oficiali și oficioși lui Eugenie Brote și Aurel Popovici (!?! — Nota Aut.), că au preferit a lucra înainte pentru cauza națională în țeară liberă, decât a se îngropa în neactivitatea apăsătoare a temniței și a se expune ademenirilor enervante ale celor din Budapesta și ale celor din București.

Al doilea fapt e izolarea în care a adus guvernul boieresc pe cei doi refugiați din România de confrății lor (!?! — Nota Aut.) Al treilea fapt este apăsarea directă executată asupra condamnaților prin strigătul ziarelor boieresti: — în temniță! e rușine să fugiți de temniță! dacă nu intrați în temniță, perdeți încrederea noastră! La aceste trei fapte s'au mai adăugat șoptele emsariilor, care-i asigurau, că împăratul, peste o lună, peste două luni, peste trei luni, îi va grația...«

»Le styl c'est l'homme«. Stilul din acest pasaj documentează reacredința dlui Sturdza, care cutează să calumnieze pe șefii nostri naționali, bănuindu-i de — legături cu conservatorii, ear' acestia fiind »maghiarofili«, și șefii nostri sânt astfel!

E atât de oribilă fapta asta a dlui Sturdza, încât e de prisos s'o mai înfierăm noi.

Reproducem însă, ca o dovadă prețioasă, aprecierea ce-o face acestei fapte dl Delavrancea, unul dintre cei

mai distinși național-liberali ai României.

În frumosul seu discurs rostit despre chestia națională în camera română, în Aprilie 1898, dl Delavrancea spunea între altele:

»Când am auzit, dlor, pe fostul șef al partidului național-liberal declarând în numele nostru, că eroii țeranilor de peste Carpați au intrat în temnița dela Seghedin și Vaț ademeniți și corupți de banii din București și Budapesta, am părăsit sala, cutremurat. Mi-se părea, de rușine și de durere, că ne vom scufunda cu toții ca dreaptă răsplătă a unei asemenea acțiuni. (Aplause). Ce idee să-ți faci, ce idee să-și facă tinerimea noastră și opinia publică din Europa, despre un bătrân ca Rațiu, care, albind ca zăpada în lupta de desrobire a poporului român, pleacă din sinul familiei și din mijlocul poporului, liniștit, ba vesel chiar, corupt de ticăloasa faimă a aurului? Bunul renume al tuturor Românilor de peste Carpați era terfelit în această înfiorătoare acuzațiune ce se aducea bătrânului erou și martir. (Aplause prelungite)...

Despre cealaltă denunțare a dlui Sturdza, acea despre școalele din Brașov, vom vorbi în cele următoare, când vom arăta activitatea »națională« a dlui Sturdza la guvern.

Sibiu, 7 Decemvrie n.

Convocarea congresului pentru alegerea de Metropolit al bisericii române ortodoxe se va face în curând. Tinerarea congresului pe 17/29 Decemvrie c. și zilele următoare s'a luat la cunoștință din partea guvernului.

Gendarmii — pedagogi! Până la atăta am ajuns! Gendarmii înarmați și împeñați se amestecă în adunările pedagogice ale învățătorilor nostri, îi străjuesc și — iau parte la discuții.

Pandurul suprem a ajuns prim-ministru, — de ce se nu ajungă și argații sei împeñați »pedagogi«?

Eată faptul:

În 24 Noemvrie n. s'a ținut în comuna **Bulda** (pe Câmpie) adunarea Reuniunii învățătorilor români gr.-cat. din protopopiatul Călinei. La adunare, afară de 12 învățători din tract, n'a participat nimeni, decât preotul local Simeon Pinteș și învățătorul pensionat Ioan Botezan din Șermeș. Au participat însă doi gendarmi, cari au străjuit adunarea dela început până la sfârșitul ședinței, ba, ce-i mai mult, se amestecau chiar și în discuții, atingând unele chestiuni sulate de președintele și de alți membri ai adunării...

Loialitate ungurească.

Serbarea jubileului Monarchului nostru din nou le-a dat Ungurilor prilejul să arete lumei sentimentele lor de loialitate către Maiestatea Sa; din nou au documentat că »împăcarea națiunii cu iubitul seu Domnitor« — cât de mult o prețușcă. Eată numai câteva documente:

Se știe că ministrul Wlassics a dat ordin ca în 2 Decemvrie toți școlarii să fie conduși la biserică. Că în ce chip s'a supus tinerimea maghiară acestui ordin se vede din cele petrecute chiar în Budapesta:

Pe mulți dintre școlarii claselor inferioare părinții nu l'au lăsat să meargă în acea zi la școală, ca astfel să nu poată fi duși la serviciul divin, ear' cei din clasele superioare în loc de a se pune în rînd spre a pleca la biserică, s'au dat la o parte și cântau kossuth-nota. Astfel s'a întemplat la o școală comercială din Budapesta, ear' elevii clasei a VII. și VIII. ai unui gimnasiu din capitală, când ceilalți colegi ai lor se postau spre a pleca la biserică, ei au plecat demonstrativ în altă parte, au mers la mormântul lui Kossuth și au depus pe el o cunună cu panțioi tricolore și au cântat acolo kossuth-nota.

În Eperjes tinerimea academică a demonstrat prin cântarea »Notei lui Kossuth« în momentul când musica militară însoțită de numéros public trecea pe dinaintea colegiului.

Crisă în Budapesta.

Situație critică. — Abzicerea ministrului croat. — Temerea de intrigi. — Abzicerea lui Szilágyi. — Căderea lui Bánffy.

Situația, în care se află cabinetul Bánffy, devine tot mai complicată, mai critică. Ziarele sosite azi aduc știrea, că ministrul croat Iosipovich a abdicat în 5 l. c. Faptul a produs mare consternație în partidul liberal, de oare-ce liberalii se tem, că ministrul croat a abzis în urma unor »intrigi«, făcute sau de către banul Croației Khuen-Héderváry, sau din partea Curței, ca prin aceasta să slăbească partidul liberal și Ungaria în fața pactului. Știrile acestea le lansează guvernamentalii, temându-se, că cei 40 de deputați croați, cari aparțin partidului liberal, nu vor mai sprigini guvernul.

Iosipovich interviewat de un corespondent al ziarului »M.—g« a declarat, că motivul abzicerii lui este starea ex lex, ce se va crea eventual dela Anul-Nou înainte și pe care el din principiu nu o aproabă. Asupra atitudinii deputaților croați, ministrul n'a voit să se declare.

Ziarele nu sânt mulțumite cu aceste deslușiri și presupun, că Iosipovich a fost pus la cale prin cineva, ca să facă acest pas.

Deodată cu abzicerea lui Iosipovich se comunică din Pesta, că ar fi abzis din postul lor și Szilágyi, președintele și Láng, unul din vicepreșidenții dietei. Aceasta e probabil, după-ce știm, că Bánffy și partidul liberal nu erau mulțumiți cu procederea imparțială a acestora.

O depeșă anunță, că Szilágyi a declarat, că nu va aștepta intrarea în vigoare a stărei excepționale de după Anul-Nou și de aceea se retrage. Adecă același motiv îl îndeamnă să abzică, ca și pe Iosipovich.

În ori-ce cas însă aceste abziceri au făcut foarte critică situația parlamentară și nu e exchisă căderea cabinetului Bánffy.

Meeting național
în Dorohoi.

Sâmbăta trecută s'a ținut meetingul național anunțat al studenților din Iași. Încă Vineri studenții: Al. Poni, Vasile Brăescu, Const. Brăescu, Longhinescu, Dioghenide și Eraclide, au plecat la Dorohoi pentru a lua parte la meeting.

Primirea studenților a fost cât se poate de frumoasă. Prefectul, primarul și toate autoritățile locale, împreună cu musica militară, au întâmpinat pe studenți la gară. Mulțimea a făcut ovațiuni splendide delegaților comitetului național.

Întruirea a avut loc a doua zi, Sâmbătă, la ora 2 și jum. în sala Segal, presădată de dl Burghilea, primarul orașului.

Cel dintăun care a luat cuvântul a fost dl Dimitrie Longhinescu, care într'o călduroasă cuvântare arată importanța și necesitatea chestiei naționale. Apoi luă cuvântul studentul Eraclide, care face istoricul chestiei naționale și arată cum a luat naștere această chestiune atât de importantă.

După studentul Eraclide se urcă la tribună tinerul și simpaticul student Al. Poni, care într'o cuvântare caldă, arată că »chestiunea națională« e una și aceeași atât în afară cât și în lăuntru. D-sa atacă pe arăndași și cărcimarii evrei dela țeară, cari prin cele mai criminale proceduri, otrăvesc pe țeranul român atât moralicește, cât și fizicește.

Dl Const. Brăescu, student în litere, ia cuvântul după dl Poni, —

D-sa arată modul cum trebuie luptat în chestiunea națională.

Dl Dioghenide arată starea economică și socială a țeranului român, insistând asupra Evreilor, cari sânt o adevărată pacoste pe capul țeranilor. Cel din urmă care a luat cuvântul, e dl Vasile Brăescu, președintele comitetului național studențesc.

D-sa face resumatul cuvântărilor finite de oratori. Cetește apoi o mișune prin care cetățenii aderează la cele câte s'au rostit, precum și înființarea unei secții a Ligei în Dorohoi.

Seara a avut loc un banchet dat de dl Moruzi, prefect.

Studenții au plecat din Dorohoi Duminecă, la ora 10 dimineața.

LIBERTATEA

de

JOHN STUART MILL.

— Traducere de Teodor V. Păcățian. —

IV.

Limitele autorității societăței — asupra individului (Urmare).

Cu totul altcume, când omul păcătuște contra normelor necesare pentru apărarea semenilor sei, a singuraticului sau a totalității. Relele urmări ale acțiunei sale se resfrâng aici, nu asupra sa proprie, ci asupra altora; ear' societatea, ocrotitoarea tuturor membrilor ei, trebuie să dea respătire, trebuie să-l facă să suferă pentru adevăratul scop al pedepsirii sale, și trebuie să poarte de grije ca pedeapsa să se execute în mod suficient de aspru. Într'un cas omul stă în fața forului nostru judecătoresc, ca un făcător de rele, și mai sântem chemați, nu numai să-l judecăm, ci și să executăm sentința noastră, fie într'o formă, fie într'alta. În celalalt cas, n'avem interes să-i cauzăm vre-o durere, afară de aceea, care la ocazie poate fi derivată din întrebuintarea ce o facem noi, pentru regularea afacerilor noastre, cu aceeași libertate, pe care l'o acordăm și lui.

Mulți nu vor recunoaște deosebirea precisată aici, între partea vieței omeniești care se refere numai la omul însuși și între partea care atinge și pe alții. Cum se poate (se va pune întrebarea) ca o parte din modul de acțiune a unui membru din societate să devină indiferentă pentru ceilalți membri? Nimeni nu e ființă cu desăvârșire izolată; e imposibil, ca cineva să-și cauzeze pierderi serioase și durabile, fără-ca cei mai deaproape ai sei, — foarte des chiar mulți și dintre cei mai îndepărtați, — să n'o simtă aceasta. Dacă-și prăpădește averea, — păgubește pe cei-ce în mod direct sau indirect și-au acoperit trebuințele din averea sa și împușnează de regulă, izvoarele generale de ajutoare ale societăței, cu o sumă mai mult sau mai puțin mare. Dacă-și zdrobește puterile fizice ori intelectuale, aduce nu numai nefericire asupra tuturor acelor, a căror bunăstare a depins, într'un mod oare-care, dela dînsul, ci se face și pe sine însuși incapabil de a mai presta serviciul pe care-l datorează în genere semenilor sei, și poate-că devine chiar o sarcină a afecțiunei sau a bunăvoinței acestora. Ear' dacă un astfel de mod de acțiune s'ar ivi prea des, abia s'ar putea ca un delict oare-care să mai păgubească bunăstarea generală. În fine, chiar dacă cineva prin vițuriile și nebuțiile sale nu pricinuește altora nici o pagubă directă, exemplul seu (se poate zice) e totuși păgubitor, și numai pentru aceasta ar trebui silit să se stăpânească, ca vedenia sau faima purtării sale să nu corupă și să nu seducă pe alții.

Și chiar (se va mai adăoga) în cazul că urmările relei sale purtări, ar pute fi restrînse la cei vițioși și lipsiți de facultatea cugetării, — poate oare societatea să încredințeze conducerei lor proprii pe cei-ce, evident, nu sânt ca-

pabili de a se conduce? Dacă se acordă pe seama copilor și a minorilor scut în contra lor înșile, nu e datoare oare societatea tot așa să acorde scut și oame-nii maturi, — cari însă nu sînt capabili, nici ei, de a se stăpîni pe sine?

Dacă jocul de cărți, beția, desfrî-narea, lenevia sau necurația sînt tot așa de stricătore pentru binele omului și împiedică tot așa perfecționarea ca multe, sau ca cele mai multe dintre acțiunile oprite de lege, — de ce (s'ar putea întreba) să nu poarte grije legea, ca să le suprimă și pe acestea, — întru cât lucrul e compatibil cu admisibilitatea și cu convențiile sociale? (Va urma).

Scrisoarea dlui Sturdza.

— Revista presei. —

După informațiile ce avem scrisoarea dlui D. A. Sturdza, ce am publicat deunăzi, a făcut în București, ca pretutindenea la Români serioși, cari pîrînd situația actuală, cea mai adăncă impresiune. Toți recunosc gravitatea excepțională a fatalului fapt, isvorul în-tregei nenorocite crize, sub ale cărei urmări suferim și azi.

În lipsă de spațiu marcăm numai câteva din aprecierile ce i-s-au făcut la primul moment.

Timpul o apreciază într'un prim-articol intitulat »O faptă neagră«. Sfatul dlui Sturdza îl numește statul lui Iuda; ear' scrisoarea însăși o numește o »scrisoare apocaliptică în care Sturdza apare în toată goliiciunea răutății sale pătimașe, ascunsă în dosul unei smernicii prefăcute, care merge până a pune data »Înălțării Domnului« în josul unui act de înjosire.

Drapelul publică în mod distinct sfîrșitul scrisoarei, conținînd păcătoasa concluziune și își rezervă a reveni. Scrisoarea însăși o numește »un document important«.

Epoca califică pe dl Sturdza drept »un monstru«. Arată excepționala gravitate a acestui prim pas spre abis al dlui Sturdza și întreabă »ce zice partidul liberal — care a mai rămas curat de atingerile acestui monstru?»

Adevărul zice, că scrisoarea ne arată marea și nedeamna schimbare la față în chestia națională a dlui Sturdza. Bine zice »Tribuna«, că ea va face lumină deplină, dar' o lumină tristă.

Dreptatea resumă ce înseamnă scrisoarea lui Sturdza. Înseamnă, că cel-ce a decorat pe Jeszenszky și a dat o lovitură școalelor naționale, a sfătuit pe condamnații de peste munți să facă în România un centru de conspirație.

La Roumanie publică în primul loc scrisoarea și o apreciază apoi într'un articol cu titlul »L'homme-Désastre«, zi-

cînd, că acest nume cu care l-a botezat »Tribuna« este cel mai potrivit ce i-se cuvine.

Asupra acestor vom reveni, pentru-că toate constată, în plină cunoștință, importanța epocală a actului, — a cărui însemnătate vom ave prilej a o arăta și noi, din punctul de vedere curat al chestiunii naționale.

Tribuna Poporului — e interesant ce zice ea — tractează afacerea într'un mod foarte cinic. O publică abia Marți, sub titlul caracteristic (pentru ea): »Ultima pușcătură«, și în loc de a se rosti meritul cuprinsului ei grav, se preocupă de chestii laterale făcîndu-ne proces de intențiunile ce am fi avut cu publicarea ei.

Vom vorbi special pentru domnii dela »Tribuna Poporului« cu atât mai virtos, că ei înșiși au întrerupt armistițiul propus — cine știe în ce scop!

Szabó — tot Szabó!

Episcopul Gherlei, acest nenorocit arhieru al bisericii unite, a mai făcut una.

A adresat clerului din diecesa sa un circular, dat »din ședința consistorială, ținută în Gherla la 5 Octomvrie 1898«, prin care comunică în traducere »românească« ordinațiunea ministrului Wlassics, prin care s'ă dispune, ca în ziua de 19 Noemvrie a fiecărui an să se țină sîrbătoare școlară de doliu în memoria decedatei Împărătese-Regine, Elisabeta. În textul acestei ordinațiuni se află între altele și următorul pasaj, pe care-l dăm verbal în traducerea oficioasă a consistoriului:

»Sîrbarea de doliu și de suvenir se se încheie apoi cu rugăciunea noastră națională, cu Imnul lui Kôlcsey, cu ale cărui cuvinte frumoase se cerem binecuvîntare dela Dumnezeu Maghiarilor asupra națiunii noastre și a tronului«.

Și ordinațiunea în care se cuprinde o atare blasfemie, contra lui D-zeu și a neamului românesc, o comunică episcopul român (!) din Gherla preoților români,

»cu acea îndrumare, ca toate cele dispuse în aceea să se observe«.

Omul n'ar crede, dacă n'ar vedea tipărit negru pe alb.

Dar' aceasta nu e numai un servilism, ci e păgânism — sau demență!

Cum poate numi un episcop român imnul lui Kôlcsey »rugăciunea noastră națională«?

Dar' cum poate numi peste tot un episcop greco-catolic pe D-zeul părinților nostri »D-zeul Maghiarilor«?

Care episcop catolic maghiar a mai comis vre-odată un atare act de abso-

lută stupiditate sau — de păgânism șovinistic maghiar!?

Oare s'ă nu existe vre-un remediu față de astfel de arhierii, cari compromit astfel înalta demnitate, ce ocupă, și biserica, ce li-s'a încredințat spre cărmuire?

Cronică politică.

Congresul contra anarhiștilor.

Sînt puține știrile, ce ne vin despre decisiunile congresului anti-anarhist din Roma.

Congresul n'a primit în principiu măsurile de expulsare față de anarhiști, — dar' va lua alte măsuri pentru de-a împiedeca trecerea anarhiștilor din un stat în altul și a hotărît totodată, că va înfrîna presa anarhistă.

La congres sosesc din toate părțile lumei cărți, manuscrite și memorande, în cari anarhiștii își desvolă teoriile. Unele din aceste sînt anonime. Congresul a hotărît, ca toate aceste să se cetească în ședințe.

Mulți cred, că congresul nu va avea rezultate practice. Această părere o susține Crispi în un articol publicat în Daily Mail. Greutatea principală residă în aceea, că dacă statele ar încheia tratate concrete pentru expulsarea și urmărirea anarhiștilor, atunci se poate întempla ușor, ca un stat să se mestece în afacerile interne ale altui stat.

Mai departe Anglia nu va lua parte la decisiuni, cari restrîng libertatea personală și îi pun la îndoială dreptul seu tradițional de ospitalitate și refuziu.

Pacea spaniolă-americană.

După-ce s'a decis cedarea insulelor Cuba, Portorico și Filippine, comisiunea de pace din Paris s'a ocupat cu stabilirea unor chestii juridice și comerciale și a raporturilor Spaniolilor, cari vor să rămână și mai departe în aceste insule.

Din Madrid se anunță, că în cortez se va face eventual propunerea de-a se cassa ministerul de colonii, avînd acum Spania puține posesii coloniale.

Chestiuni școlare.

Chestia foi pedagogice.

S'a fost propus în adunarea învățătorilor români gr-cat. ținută în Brad, să se ceară la consistoriul din Blaj înființarea unei foi pedagogice. Propunerea a aflat echou și acum rîsună rînd pe rînd din mijlocul tuturor adunărilor ce s'au mai ținut de atunci încocoace.

Primim în această privință o scrisoare, care ni-se pare vrednică de atențiune, și la care vom reveni. Ea'tă scrisoarea:

Dela marginea Câmpiei, 5 Dec. n.

Domnule Redactor! Cetesc în »Tribuna« nr. 255 sub rubrica »Chestiuni școlare« o corespondență din Poieni, — în care se zice, că decisiunea Sibienilor de a cere cu insistență înființarea unei foi pedagogice s'a primit în adunarea de toamnă a învățătorilor gr-cat. din tractul Morlacei, ținută în Hodiș, cu entuziasm.

Ca să cunoașteți istoricul acestei chestiuni am să vă aduc aminte, că în adunarea de astă-primăvară inspectorul r. școlar domnul Iuliu Bardossy a propus învățătorilor din tractul gr-cat. al Sibiului, ca să se roage comitetul central al Reuniunii din Blaj, pentru-ca să facă pașii de lipsă la Ven. consistor, — în cauza înființării unei foi pedagogice special pe seama întregii provincii metropolitane; — adunarea a și primit cu unanimitate propunerea aceasta, — ba s'a adresat prin un circular la toate Reuniunile învățătoresci din archidieceasă, ca să spriginească reușirea acestei afaceri la comitetul central.

Cele mai multe Reuniuni au și pertractat circularul, — au primit fără de nici o obiecțiune ideea, — au făcut în această privință reprezentațiuni către comitetul central, — dar' tocmai fiindcă realizarea ideii acesteia de altmintealea salutară este foarte grea, nu vedem și nu cetim nimica despre decisiul centralei în această privință.

Intențiunea dlui inspector Bardossy este de laudă, ca și noi învățătorii să avem odată o foaie specială, în care să se discute chestiunile pedagogice, metode și alte afaceri de ale noastre, — ba și statutele Reuniunii generale prescriu asta, dar' ca să avem acum o foaie specială de sine stătătoare nu ne ajung puterile materiale, — ca să se adauge la »Unirea« un supliment pur pedagogic, nu va ține cu scop comitetul central — și așa nu ne rămîne alta, decât să ne alîm cu o altă foaie deja existentă și cetită în cercuri mai largi, cum este bună-oară Foaia Poporului din Sibiu, care o cetește pe lângă învățători și alții, prin urmare chestiunile pedagogice s'ar lăși și între poporul sătean, ceea-ce ar promova știința creșterii pruncilor, — ba eu cred, că dacă Reuniunile noastre s'ar pune în conțelegere cu administrațiunea foii acesteia ar pute exopera, că publicînd ea în toată săptămîna câte o 1/2 coală afaceri școlare, prețul foi se rămîne tot cel mic de acum, (dela 1 Ian. 1899 încolo va fi mai 2 fl. la an. Red.) când apoi partea cea mai mare dincolegii nostri ar pute fi prenumerați la astă foaie — și când pe lângă cele școlare colegii nostri ar fi în starea cea plăcută de a pute ceti și ceva despre starea lumii, ba și chestiuni economice și în urmă și cele de beletristice.

Noi am mai avut în Blaj o foaie școlastică, — care sub direcțiunea rev. domn Ioan M. Moldovan, atunci canonic, ear' acum preposit capitular a fost eminent redactată, dar' din lipsă de spri-

gin material a încetat. Tot așa a pățit-o foaia pedagogică foarte bine scrisă a lui Vasile Petri; pentru-ce să facem dar' încercare nouă, când praxa ne învață, că la susținerea unei foi sînt multe de lipsă!

Eu am sculat chestiunea aceasta; îi invit pe colegii mei, să o discute în adunările lor, ba să-și deie părerile lor prin jurnale, ca așa până la finea anului acesta să fim în clar cu afacerea, ear' pîrerea »Mărgineanului« din numărul 256 al »Gazetei Transilvaniei«, ca să ne alîm la »Foaia Pedagogică« din Sibiu aș pîrîni-o numai atunci, când aceea s'ar desbrăca de coloritul seu confesional și s'ar face numai națională.

Câmpeanul.

Cronica zilei.

Sibiu, 7 Dec. n.

Chirotoniri. La 2 Decemvrie, cu ocazia oîbierii serviciului divin din prilejul iubileului preagrașosului nostru Monarch, în catedrala română gr-or. din Arad a fost chirotonit întru protopresbiter onorar dl Ioan Groza, refer. bis. al consistoriului din Oradea-mare, ear' dl Procopie Givulescu a fost chirotonit întru preot.

Tot cu acest prilej a fost distins cu brâu roșu profesorul sem. dl Ioan Petran, dl preot din Sepreș Corneliu Ursul, dl preot din Măderat Ioan Morariu, ieromonachul dela mănăstirea Hodoș-Bodrog Teofil Seculici și dl preot diu Șilinghia Axente Chirilă.

Raportul anual al soc. acad. române »Junimea« din Cernăuți, pe care l'am primit acum, conține o amănunțită dare de seamă despre bogata activitate a bravei noastre tinerimi academice din Cernăuți, în decursul anului administrativ al XX. (dela 15 Noemvrie 1897 până la 27 Noemvrie 1898).

Din bogatele date ale acestui raport extragem următoarele:

În decursul anului societatea »Junimea« a aranjat cu splendid succes: un bal, două comersuri festive, patru serate cu dans și o excursiune.

În ședințele literare s'au cetit 2 operate. Cabinetul de lectură a pus la dispozițiunea membrilor 32 ziare și reviste, între cari 8 nemțești. Biblioteca s'a înmulțit în anul trecut în 87 opuri în 110 volume, astfel că la finea anului a dispus de 2513 opuri în 3330 volume și broșuri. Avera societății în total la finea anului a fost de 3559 fl. 32 cr.

Membrii societății cu finea anului au fost: 34 onorari, 13 fundatori, 3 spriginitori, 25 binefăcători, 89 emeritați și 31 ordinari; în total dar': 195 membri. Perderi dureroase a îndurat societatea prin trecerea din viață alor 25 membri ai sei.

În cercul Iliei (com. Hunedoarei) a fost ales ca tutor orfanal dl Ioanichie Olariu, învățător în pensiune, mulțumită ținutei bărbătești a Românilor de acolo.

S. Vladimir. Într'un autograf le exprimă plăcerea pentru vitejia arătată la cuprinderea Vienei. (S. B. nr. 132).

Cluj, 6 Decemvrie.

Urban dă o proclamațiune, în care spune că ori-ce primar, notar, jurat al vre-unei comune, care nu i-ar comunica apropierea rebelilor, ori chiar va simpatiza cu ei, va fi împușcat. Fiecare comună, prin care trece, să arboreze și steagul austriac, ori unul alb. Locuitorii depun armele și le predau miliției împărătești.

Pentru fiecare Român spînzurat de Maghiari, va spînzura doi Maghiari. (S. B. nr. 138).

Brașov, 6 Decemvrie.

Sécuii s'au hotărît a cuprinde Brașovul. Brașovenii au cerut ajutor dela Puchner, ceea-ce auzind Sécuii s'au retras fără asalt. Cu ocașiunea retragerii lor au fost bătuți la St. Petru, la Herman și la Prejmer. (Bakk: Kézdiv. tört.)

Pesta, 6 Decemvrie.

Comisiunea de apărarea patriei hotărăște ca suboficieri și ficioiri, cari vor rămîne în armată, deși și-au împlinit anii de serviciu, să aibă soldul mai mare cu 1/3 parte. (Közl. nr. 180).

Londra, 6 Decemvrie.

După-ce Szalay a făcut guvernului englez toate propunerile ce i-a fost încredințat Kossuth, Palmerston într'o epistolă i-a răspuns așa:

»Guvernul Britaniei cunoaște Ungaria numai ca o parte constitutivă a Austriei. Dacă trimisul are ceva cu guvernul britic... aceea

FOIȚA „TRIBUNEI“.

IMPRESII DIN MÜNCHEN.

— Scrisoare particulară a »Tribunei«. —

München, 26 Noemvrie n.

E ceva impresionant această mare clădire numită »Löwenbräuhaus«.

Pe cât afli de ușor drumul în lăuntru, pe atât e de greu să eși afară, mai ales dacă ai beut cu o halbă prea mult. Nici firul Ariadnei nu te mai scoate atunci din ghiarele de bălaur ale unui Katzenjammer strașnic.

Înainte-mi am tocmai o ploscă teutonică din care se obișnuiește a se bea berea în acest locaș monstru. Am promis a face o analiză acestui fluid frîndav. Dar' cred, că o astfel de disertație e superfluă, de oare-ce se află în toate cărțile de chemie. Stomachul o destilează destul de conștient, și nu-i bine să te amesteci în afaceri străine, căci altcum îți merge ca regretabilului Treipicioare. Cunoștințele mele chemice nu sînt prea specifice, și dacă aș încerca o analiză, aș comite cel mult un »bordereau« confus. Cum s'ar și potrivi formulele complicate, potențele abstracte și parantesele simbolice care le are formula berei, cu cărdurile juvenile și joviale a chelnărilor cochete și frumoase! Pe cât e berea de brună și de condensată, pe atât sînt aceste libelule sprintene de albe și de gingașe.

Când intri în acest »Löwenbräuhaus« îți pare-că intri într'un raiu modern, c'o sută de Eve. Și dacă ai ave nu ca Paris, un măr, ci zece la buzunar, nu ai ști cum să le împărțești, căci una îți suride mai ispititor decăt cealaltă, mai ales dacă simte că ești străin.

De porți un pardesiul ori un joben mai »aparte« și spui că ești American,

Rus, ori ficioi de boier din București, te țin imediat milionar și dacă vrei te țin — și în brațe. Pe cât e pîrlul acestor silfide de bere de aur, pe atât e magnetismul lor după lăucitorul aur de mare, și la câte relații amoroase, secrete nocturne, nu dă această bere întunecată viață!

Dela o astfel de blondină sensitivă am învățat cu ocașiunea unui tîmbălau artistic o strofă draguță:

In München ist es herrlich,
In München ist es schön,
Geht man da mal spazieren,
So kann man vieles seh'n.

Ședeam la un corn de masă și ascultam cu țigareta aprinsă aceste șire cu o nespusă plăcere. Simțul, că și eu mă afl în această Mecca modernă a arterelor, mă transporta într'o dispoziție fericită. Toate tablourile splendide, busturile și figurile silfide de marmoră care le văzusem în zilele din urmă, păreau că joacă o horă legendară în jurul meu, un Quadrill nălucitor. Eram trist și totuși pîtruns de o mulțumire optimistă, căci ori-ce lucrare de geniu te doboară, pe cât te ridică.

Nu cred să curgă prin vinele unui oraș, un sânge mai artistic, ca chiar în München.

Aici sînt fîntănil ascunse pentru poesia colorilor și tainele sculpturii.

Pe strade, prin birturi și cafenele întâlnești o lume nouă. Nu vezi fisio-nomiile de duim, cursul monoton al unei vieți tăcute, ci fețe expresive și caracteristice, un impuls singuratic, ceva din mișcările nelămurite ale unei mări. Mai tot trecătorul are ceva neașteptat, particular, căci fiește-care dintre ei e un artist în felul lui.

Unde privești observi o eleganță calmă, și întreaga atmosferă pare pîtrunsă ca de un ozon spiritual.

Münchenul e un Monte-Carlo intelectual, pentru bursierii-artiști. Aceași sete, aceeași neliniște și excitare, ca la jocurile de roletă.

O lume volapică și bizară se oprește aici în fugă după idealuri, după noroc și glorie.

Ori-ce ziua aduce senzații impulsive.

Un tablou nou, o concepție mai marcantă de sculptură, un premiu câștigat, dau naștere la o mulțime de dispute și critici.

Motorul principal al societății actuale e materialismul. El mișcă și agitează lumea de azi, toate întrebările arzătoare care cer o soluție grabnică au o basă materialistă.

Münchenul e în privința aceasta o insulă norocoasă în oceanul de bere bavarez. Curentul idealist, care predomină populația pare a disolva viața într'o simfonie frumoasă. Aici nu există setea modernă de aur, există cel mult o sete de bere, setea sacră după frumusețe și perfecțiune. (Silfidele de bere fac o excepțiune).

Cei mai mulți artiști sînt sërmani. Dar' cîntă poezie nu zace în această săracie. În odăile lor scunde și retrase își zidesc planurile cele mai fantastice. Ei poartă pe un colț de paletă o lume întregă.

Cunosc o legendă de moarte, care îmi pică totdeauna în minte, când mă cuget la acești oameni singuratici. Era odată de demult un lăutar pătimaș. Toate coardele i-se rupseră pe vioră. În nostalgia cînturilor apuse, plecă la o vrăjitoare blăstămată să-și întindă coarde nouă pe gătul dipei. Vrăjitoarea îi ceru în schimb să-și deie nevasta și copiii. Lăutarul se înfioră la această cerință neașteptată, dar' când îi încordă strunele și auzi vibratul dulce și îndelungat al unei doine tînguioase de iubire, încep să-și crească pieptul și-i dete uitînd de lume, tot ce ceru.

Ca lăutarul sînt și artiștii. Abandonăți și flămînzii jertfesc tot ce au pentru idealurile visate, și căți nu cad murind pe o margine de drum, departe de vatra natală și de țintele sperate.

Traian Mihaiu.

1848.

Cronica anului.

Grab, 6 Decemvrie.

Generalul austriac Schlick din Galiția vine cu o armată în comitatul Șaroș și ocupă comuna Zboro și Szvânik. Ungurii, încă și armata, au fugit dinaintea lui. Scopul lui este a se întâlni cu armata lui Windischgrätz. (Wint. nr. 103).

Sibiu, 6 Decemvrie.

Generalul Bem trimite către toți locuitorii Ardealului o declarațiune în sensul că reia guvernul maghiar promite egalitate în drept fără considerare de naționalitate și religie; promite că oficiile se vor da fără considerare la naștere, la limbă și confesiune. Lucrurile comunale se pot face în limba comunei. — Mai departe promite guvernul, că se va îngriji de vedușele și orfanii celor omorîți în luptă, precum și de cei-ce s'au făcut neputincioși prin luptă. (Köv. Okm. nr. 134).

Sibiu, 6 Decemvrie.

Printul Lieven, adjutantul general al împăratului Nicolae a oferit în numele acestuia lui Windischgrätz marea cruce a ordului Sf. George și lui Iellacici marea cruce a ordului

(P. H. nr. 245)

»Di Silvestru Moldovan a scos în editura proprie și cu tiparul »Tipografie», societate pe acțiuni în Sibiu, o foarte prețioasă descriere a Zarandului și a Munților-Apuseni. Lucrarea dlui Silv. Moldovan se extinde pe 303 pag. în 8°, tipar cetăț., curat și condesat. Prețul 1 fl. v. a. Pentru România 3 lei. Lucrarea este de o deosebită valoare mai ales din punct de vedere topografic special românesc. E scrisă pe baza de experiență proprie câștigată prin călătorii și excursiuni, folosindu-se și de datele scrierilor referitoare la munți, precum și de împărtășiri private dela prieteni și cunoscuți ai autorului. Dl Silv. Moldovan face prin scrierea sa de față un foarte bun serviciu monografiei române dela noi. Recomandăm scrierea d-sale tuturor iubitorilor nostri de literatura națională. Limbajul scrierei este fluent și verde românesc.

Pretul unui exemplar va fi 80 cr.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrieu Balteș**.
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe
acțiuni: **V. H. Dressnandt**.

Bere în sticle

dela bereria de Steinbruch a lui Anton Dreher.

1 sticlă ($\frac{1}{10}$ litre) cu bere de Martie exportabilă 16 cr.
1 sticlă ($\frac{1}{10}$ litre) cu bere neagră „Bock“ . . 18 cr.

La cumpărări de cel puțin 10 sticle prețul sticlelor este mai ieftin cu 1 cr.

Transportul acasă — gratuit.

Comande se primesc la

Restaurațiunea „Stadtpark“.

[2071] 10—10

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască legea numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învețatorul Munteanu
împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe
despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De
Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Se caută

o persoană distinsă, care ar fi aplicată să reprezinte o excelentă societate de asigurare pentru viață, în comitatul Sibiului, deschizându-și agentura principală în Sibiu. După ce va face afaceri bune poate să fie împărțit de salar fix. Oferte cu indicarea referențelor sunt a se trimite pe adresa cifrată „G. M.“ la Anoncen-Bureau Pick Géza în Budapesta, Erzsébet-ter nr. 3. [2258] 1—1

Se caută un cărcimar harnic
pentru biroul comunal din Săcădate.

A se adresa la:

Michail Hager jun.
în Sibiu.

[2259] 1—2

Agente și persoane private

care au un mare cerc de cunoștințe, se acceptază imediat pentru câștigarea de comande pentru un articol patentat. Proviușione mare sau plată fixă se garantează. Oferte sunt a se adresa la [2166] 6—6

J. Hamacek, Praga, 1134/II.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Portretul
lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24x32 cm. se trimite francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni.

Cel mai ieftin și mai potrivit
CADOU DE CRĂCIUN
este

Un los de al jurnaliștilor

cu care pe lângă prețul cumpărării de
1 COROANĂ

poate să câștige ori și cine
100.000 coroane.

Toate câștigurile vor fi solve în bani gata prin
administrația losurilor, după detrageri de 20%.
Fiecare los se sortează la toate 6 tragerile, fără
altă solve ulterioară. *****

Tragerea irevocabil va fi la 4 Ianuarie. [1965] 9—20

Losurile le
recomandă: Administrația losurilor societății jurnaliștilor
din Budapesta, IV., strada Kossuth Lajos nr. 1.

Losuri se capătă la institutul de credit și economii „Albina“, Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu
se află de vânzare opul premiat și publicat de
„Asociațiunea transilvană pentru literatura ro-
mână și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op., care se extinde pe 216 pagini, cu-
prinzând cele mai frumoase povești și la urmă
o însemnare a provincialismelor, costă numai
50 cr. plus 10 cr. porto.

La „Tipografia“, soc. pe acțiuni
în Sibiu se află de vânzare

„POESII“

DE

IOAN N. ROMAN.

Preț 50 cruceri.

Diplomă de onoare.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit
de cuverte, cerneală, recușite de scris,
ceară de pecetluit etc.

Comande din afară
se efectuesc repede.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Mare deposit
de hârtie de scris și concept, precum și hârtie fină
de epistole
cu plicuri în casete.

Biblioteca populară a „Tribunei“

Diferite cărți științifice și literare
Elegant legate sau broșurate.

Dicționar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu.

Strada Poplăcii Nr. 15.